

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GAZETA CZĘSTOCHOWSKA

REDACJA

Częstochowa II-ga Aleja Nr. 38, telefon Nr. 50

Pod kierunkiem

ZYGMUNTA TRZEBIŃSKIEGO

ADMINISTRACJA

Częstochowa II-ga Aleja Nr. 43

szczęść na stronie 4-ej.

Cena 3 kop.

przez interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych, od godz. 7—8 wieczorem.

2-ga Aleja № 43.

TEATR „ODEON” W. Krzemińskiego (Najstarszy w Królestwie)

Z powodu wielkiego tygodnia śt. śt. w Czwartek 28, Piątek 29 i Sobotę 30 Kwietnia przedstawień nie będzie. W Niedzielę 1 Maja przedstawienia zaczną się od godziny 2-ej z nowym świątecznym programem

Od wydawnictwa.

Dnia 22-go maja r.b. Jasna Góra, a z nią Częstochowa święcić będzie w swych murach uroczystość niezwykłą

Koronację Cudownego Obrazu

W uroczystości tej przyjmuje udział kraj cały, szczególnie zaś drogą będzie ona dla miasta naszego. Sądźmy iż każdy mieszkaniec Częstochowy dołoży chętnie starań, aby przyczynić się wedle swej możności i siły do uświetnienia tego wielkiego obchodu.

Już dziś dochodzą nas wieści, iż wielu mieszkańców pragnie udekorować swe domostwa, powinni zaś uczynić to wszyscy.

„GAZETA CZĘSTOCHOWSKA”, zachęcając do tego, pragnie ten dowód przywiązania i czci mieszkańców Częstochowy do Matki Bożej upamiętnić i w tym celu postanowiła wybić 6 żetonów pamiątkowych, które ofiarowane zostaną autoorm najpiękniejszych dekoracji domów całych, poszczególnych okien mieszkań lub wystaw sklepowych w dniu 22 maja r. b.

Żetonów będzie sześć (wielki srebrny, 2 srebrne małe i 3 brązowe). Rozdane zaś zostaną według opinii specjalnie uproszonej przez nasze wydawnictwo komisji.

Dalsze szczegóły nastąpią później.

poważnym czynnikiem rozwoju prowincji na polu kulturalnym i cywilizacyjnym.

Prasa prowincjonalna jednak nie powstała w dzisiejszej swej formie oderwane, niezależnie od gruntu, na którym żyje i rozwija się i dla którego działa.

Równocześnie, w tych samych latach i w tym samym czasie zaczyna na prowincji bardziej warto płynąć prąd rozwoju, żywszem tępem poczyna uderzać na prowincji puls życia publicznego, a ruch umysłowy coraz sersze zataczać kręgi.

Rozwój ruchu kulturalno-cywilizacyjnego na prowincji związany i złączony jest z rozwojem prasy i na odwrót. Ruch zaś kulturalno-cywilizacyjny na prowincji polega przede wszystkim na rozbudzeniu się mas robotniczych, na ich czynnym wtargnięciu do pracy społecznej twórczej, takiej, co cuda rodzi.

Dowodzi to, że masy robotnicze, by mózdz tworzyć i działać, koniecznie potrzebują prasy, potrzebują organu, który był ich rzecznikiem, przewodnikiem i łącznikiem.

Twórcza zaś praca robotników na niwie społecznej nie jest dziś tylko czcem słowem, lub jakimś pojedynczym, oderwanym przejawem. Miast jakiegoś politykowania dla samego politykowania, jak to było niedawno jeszcze, widzimy powszechnie wśród robotników ogromne wysiłki do zdobycia oświaty, do zdobycia lepszego bytu materialnego i moralnego. Powstanie i rozwój związków zawodowych i kooperatyw wśród robotników jest tego skutkiem najlepszym; prócz tego zaś stworzyli robotnicy pośród siebie cały szereg innych pozytywnych organizacji, rozwinęło się i ożywiło pośród nich czytelnictwo, a również brali robotnicy udział w całym szeregu organizacji ogólnych, jak np. w Macierzy itp. A prasa w ogóle, na prowincji zaś w szczególności, bo na prowincji ona się wprost z robotnikami styka, jest głównym promotorem tych dążeń wśród robotników, tak ze wszech miar poparcia godnych.

Wielokrotnie stwierdzono już fakt, że w ostatnich latach rozwinęła się u nas bardzo poważnie prasa prowincjonalna. Z jakiegoś kopcziuszka, którym była jeszcze w pierwszych paru latach bieżącego stulecia, stała się ona dziś bardzo

jakby mogła i powinna. Ale tak samo wielu robotników nie bierze udziału w związkach zawodowych albo kooperatywach już to z powodu nieświadomości już to z powodu jakiegoś zniechęcenia i apatii, które ustąpić muszą.

Dzieje się tu tak samo, jak ogólnie u nas jeszcze w życiu społecznym. Wiele pół pracy na niwie społecznej leży odłogiem, a wielu ludzi zamiast stać i orać w pocie czoła swego, czeka zbawienia z zewnątrz.

Robotnicy jednak wszyscy rozumieją, że w ich przedewszystkiem znójmem i zmudnym życiu nie może być i niema miejsca na zniechęcenie i apatię. A wówczas zaś również wszyscy zobaczą, że w zakładaniu fundamentów pod przyszłą szerszą działalność, w pracy nad zdobyciem lepszego jutra, w spełnianiu w ogóle obowiązków społecznych zawsze i ze wszystkimi współdziała prasa prowincjonalna.

Str. 2.

Ustawa samorządu.

Rada ministrów na ostatnim posiedzeniu zajmowała się projektem ustawodawczym w sprawie samorządu miejskiego w Królestwie Polskiem.

Według informacji „Rieczy”, treść projektu, zatwierdzonego przez Radę ministrów, przedstawia się, jak następuje:

Projekt oparty jest na zasadach ogólnej ustawy miejskiej z 1892 r., z pewnymi ustępstwami, tyczącymi się pełnomocnictw samorządu miejskiego i praw gubernatorów. Według projektu zniesiony ma być system wynagrodzenia pieniężnego dla zajętych w komisjach wykonawczych radnych, którzy pobierać będą kompensatę pieniężną za wydatki, związane ze sprawami samorządu miejskiego. Na wzór Petersburga projekt eliminuje przewodniczącego Rady miejskiej od godności prezydenta miasta (gorodskoj gołowa). Funkcjonariusze Rady miejskiej korzystają z praw służby państwowej.

Zatwierdzeniu gubernatora podlegają nie tylko postanowienia obowiązujące Ra-

LEKARZ-DENTYSTA
GREJNIEC
w CZĘSTOCHOWIE.
I Aleja Nr. 10, dom p. Rajcherowej,
Przyjmuje codziennie od 9—1 rano i od 3—7 wiecz.
Polecą Nr. 1 swego wydawnictwa, poświęconego krzewieniu zasad zębocznictwa wśród mas najszerszych p. t. „Ogólne zasady pielęgnowania zębów i jamy ustnej”. Cena 5 i 10 k. Ządać w księgarniach! 20

LEKARZ-DENTYSTA
Artur Broniatowski
przyjmuje codziennie od 9—1 i od 3—7 p. p.
Aleja Nr. 8, pierwsze piętro dom p. Rygockiej.

Prasa prowincjonalna a robotnicy.
—0—
Wielokrotnie stwierdzono już fakt, że w ostatnich latach rozwinęła się u nas bardzo poważnie prasa prowincjonalna. Z jakiegoś kopcziuszka, którym była jeszcze w pierwszych paru latach bieżącego stulecia, stała się ona dziś bardzo

Popierajmy sprawę oświaty ludowej!

KRUSZYŃSKI I PROSZOWSKI

Częstochowa, Aleja III-oja, dom własny.

Pierwszorządny Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Kamieniarski i Sztukatorski

Założony w roku 1887

WYKONYWA RZEZBY POMNIKI. ROBOTY BUDOWLANE I SZTUKATERJE

Telefon Nr. 298

RYZEWSKI i S. ka
Biuro

Instalacje: Oświetlenia elektrycznego, przenoszenia siły i prądu na now, tartaków, fabryk. Kanalizacja, wodociągi,ład materiałów technicznych i elektrotech.

— Córka milionera „królową” bandy cygańskiej.

Przed dwoma laty rozpisywały się szeroko dzienniki amerykańskie o tajemniczym zniknięciu uroczej miss Haberscham, córki milionera z Baltimore.

Życie w rodzicielskim domu, pełne wygód wszelakich, sprzyrzyło się egzaltowanej pannie, którą jej rodzice pragnęli wydać za mąż za pewnego oficera marynarki.

Ten projekt spotkał się z jej energicznym oporem i protestem. Oświadczyła wręcz, że raczej w staropanieństwie chce dalsze wieść życie, niż brać jako małżonka oficera.

Rodzice jej pragnęli jednak za wszelką cenę małżeństwo to doprowadzić do skutku. Córka widząc, że jej opór będzie daremny, postanowiła porzucić dom rodzicielski. Zamiar swój wkrótce w czyn zamieniła.

Wszelkie poszukiwania, wdrożone staraniem rodziców, celem odszukania jej, okazały się bezskuteczne. Stroskani

rodzice zwątpili już, czy córka ich jest jeszcze przy życiu.

Aż tu w dniach ostatnich dowiedzieli się, ku swej radości, że piękna miss żyje. Oto w okolicy St. Louis aresztowały władze pewną bandę cygańską, wśród której znajdowała się także i miss Haberscham.

Okazało się, iż po ucieczce z domu rodzicielskiego, przystała miss do bandy cygańskiej i w jej gronie spędziła blisko dwa lata. W krótkim czasie zyskała sobie duży postuch wśród cyganów i nieograniczone ich zaufanie. Członkowie owej bandy nazywają ją „królową” i z nadzwyczajną skrupulatnością wykonują wszelkie jej zlecenia.

Rodzice czynią zabiegi, aby ją wydobyc z cygańskich namiotów. „Królowa” jednak zaznaczyła stanowczo, że swoich „poddanych” nie porzuci. Aby udaremnić dalsze starania rodziców w kierunku wydobycia jej z pośród cyganów, poślubiła ona jednego z przywódców bandy i poprzysięgła mu wierność.

Obozowisko, nad jedną z rzek około St.-Louis, w którym „króluje” miss Haberscham, jest przedmiotem codziennych odwiedzin ze strony różnych osób, które przybywają nawet z dalekich stron, byle tylko zobaczyć tę osobliwą królową.

Nowe książki.

Za pośrednictwem księgarni p. Antoniego Egera, księgarnia wydawnicza M. Arcta w Warszawie nadesłała nam do oceny książki następujące:

S. Biswack. „Siła, zdrowie i piękność ciała”, wskazówki rozwijania i wzmacniania układu mięśniowego za pomocą ćwiczeń ciężkimi lekkiem. Przetłóżył z niemieckiego dr. J. P. Z 10-ma rysunkami w tektwie. Cena kop. 25.

Dr. R. Kochendorf „Gimnastyka płuc bez przyrządów”. Przetłóżył z niemieckiego dr. J. P. Z 13-ma rysunkami w tektwie. Cena kop. 25.

M. Heilpern. „Co to są komety i czym one grożą?” Z 25 rysunkami w tektwie. Cena kop. 20.

M. Heilpern. „Balony i Aeroplany”, wykład popularny głównych zasad aeronautyki i awiatyki. Ze 100 rysunkami w tektwie. Cena kop. 80.

Dr. Władysław Hojnacki. „Hygiena kobiety”. Wydanie III powiększone z 26 rycinami w tektwie. Cena 1 rb. 60 k.

M. Gawalewicz. „Gąbka”, opowieść ze wspomnień redakcyjnych. Cena 1 rb.

Waluty zagraniczne.

Marka = 46.28.
Korona = 39.45.
Frc. = 37.52.

OKULISTA
Dr. med. ST. MARKOWSKI
d. Asystent Lwowskiej Kliniki Okulistycznej
zamieszkał w Częstochowie przy ul. Teatralnej № 13 w domu p. Konowej
Przyjmuje chorych na oczy od 10-12 rano i od 5-6 po południu.

Fabryka wód mineralnych „ZDRÓJ” aptekarza St. Wągrowskiego

„ w Częstochowie III aleja № 62, tel. 31 „ZDRÓJ” Nagrodzona medalami : : : : :

Pedaje do ogólnej wiadomości, że pojawiły się syfony z wodą sodową nie pochodzącą z fabr. „Zdrój” z etykietami ludzako podobnymi do etykiet wyżej wymienionej fabryki, widocznie w celu wprowadzenia odbiorców w błąd. To zmusiło etykiety na wodę sodową zmienić w ten sposób, że jedna połowa etykiety będzie koloru białego, druga niebieskiego i na etykietce wytryskujący „Zdrój”. Na wszystkich syfonach jest wpalona firma na szkle, na co uprzejmie proszę zwracać uwagę, gdyż inne syfony przyjmowane nie będą. Poleca wody mineralne w syfonach i fiaskach, lemoniady owocowe i kwas Szampański wyborny jako napój chłodzący. Wszystkie wody wyrabiają na kwasie węglanym płynnym. Z dniem 1 Maja rozpocznie się sezon picia wód mineralnych na szklanki w parku miejskim w altanie wprost pawilonu Tow. Akc. Zawiercie. Fabryka „Zdrój” posiada reprezentację kwasu węglanego pierwszej i największej w kraju warszawskiej fabryki.

Dostawa wód na zabawy i przyjęcia. !!! Żądać wszędzie wyrobów fabr. „Zdrój” !!!

PIERWSZA PRASKA FABRYKA ORKIESTRJOŃ
DIEGO FUCHS W PRADZE.
POLECA Orkiestryony, zastępujące 5 do 20-tu instrumentów z zastosowaniem siły ciężarowej, lub elektrycznej poznane i szacownie wyróżnione na WYSTAWIE CZĘSTOCHOWSKIEJ
Przedstawicielstwo: Dom Handlowo-Komisowy **Zdzisław R Y L S K I** Częstochowa, Aleja II Nr. 33 Tel. 93
ORKIESTRJOŃ PIĘCIU TYPOW NADESZŁY.

H. KOCZAŁSKI & Co, Dom Komisowo-Spedycyjny
Częstochowa, Herby pr., Herby ros. i Granica
Kantor mieści się przy ul. Panny-Marvi Nr. 18 w oficynie na lewo (parter) Telefon 38.
W zakres operacji wchodzi: czenie i ekspedycja towarów przywozowych i wywozowych na warunkach najprzystępniejszych 448-180-2

Centralna Stacja Elektryczna w Częstochowie
Biuro w gmachu Magstratu.
Sprzedaż i wynajem motorów elektrycznych na raty miesięczne i kwartalne.
Najtańsza i najdogodniejsza siła motoryczna dla fabryczek i warsztatów 670

„LECH” Kantor Przewozowy
Aleja 3-cia № 55, telef. 828.
Uskutecznia szybko i dokładnie przeprowadzki mieszkani, biur, fabryk i t. p. z gwarancją. Wysła i odbiera wszelkie towary z kolei

CENY NIZKIE
MASŁA ŚWIEŻE
w wyborowych gatunkach, sery litewskie, miód lipcowy oraz kawy palone w różnych gatunkach, poleca
Przedstawiciel firmy „ERONOMJA” w Łodzi
F. M. KUBIAK
ul. Krakowska Nr. 24. 817
ERONOMJA
Zawdzięczając wynalazkom Nauczycielka z patentem postępuje Dobrocy. Wieluńska 30 813
Potszeczni uczuowie do giserni z ceniem, trzebielna praktyka, wiadomość w Administracji: 816

ZAKŁAD
artystyczno-fotograficzny
Wacława Wesołowskiego
róg II Alei i Teatralnej 26.
Wykonują wszelkie roboty wchodzące w zakres nowoczesnej fotografii po cenach przystępnych.
Potrzebni są żołni sprzedawcy do składu maszyn kompanji Singer - II Aleja № 35. 814
Do sprzedania urządzenie sklepowe w ul. św. Barbary 8 w drugim podwórzu. 815

„ARYSTOKRATYNA”
Krem i proszek.
Odnaczony na wystawie lekarzy i przyrodników we Lwowie medalem złotym i dyplomem.
„Arystokratyna” działa przez swą zawartość węgliku antyseptycznie i orzeźwiająco, już po krótkim użyciu — staje się pięć lśniąco biała i nabiera młodocianej świeżości i wdzięku.
Piegi, zmarszczki, wągry, żółte plamy „Arystokratyna” usuwa po kilkurozowym użyciu.
ŻAŁĄC W SKŁADACH APTECZNYCH I APTEKACH.
Główny skład na Król. i Cesarstwo w skądzie aptecznym **WACŁAWA ORZEŁ** w Częstochowie, III Aleja Nr. 48.

Maszyny do pisania IDEAL
z niezrównanie widocznym piśmem, oraz WIELOJEZYZCZNE MASZYNY **POLY GLOTT** piszące jednocześnie bez zmiany alfabetu łacińskimi i rosyjskimi literami, poleca **Karol F. FIŠER** WARSZAWA Mazowiecka 10, telef. 144.
Na składzie przybory do wszelkich systemów maszyn do pisania. WSKAZKIE REPERACJE! 519 NAUKA PISANIA!
Mleka 4-5 garney dziennie stale potrzebuj, zgłaszać: Cukiernia Michotek. 805

PRENUMERATĘ i OGŁOSZENIA PRZYJMUJĄ: Kantor własny Częstochowa Aleja II Nr. 43—w Zawierciu księgarnia p. K. Lubcke i S-ka, — w Rakowie p. Leon Piotrowski.

Warunki prenumera ty: Rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 2 kop. 50, miesięcznie kop. 50, wraz z przesyłką pocztową, lub odnośnikiem do domów. **Ceny ogłoszeń:** Za wiersz jednoszpaltowy lub jego miejsce: przed tekstem k. 40 po tektwie k. 15, obok tekstu (nadesłane) k. 50 nekrologi k. 20. Drobne ogłoszenia po 3 k. za wyraz. Najtańsze ogłoszenie k. 20